

ČEMBALO

Umetniška gimnazija - glasbena smer;
modul B: petje-instrument

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri - glasbena smer; modul B:
petje-instrument

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: čembalo

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer;
modul B: petje-instrument:
obvezni predmet (420 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

mag. Matjaž Balažic, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Renata Bauer, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; dr. Tina Bohak Adam, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Pia Brodnik, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Polonca Češarek Puklavac, Zavod RS za šolstvo; Ambrož Čopi, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Barbara De Costa, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Tatjana Dvoršak, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Nina Frank, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Danilo Kostevšek, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Primož Kranjc, Šolski center Velenje, Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje; Egon Mihajlovič, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; dr. Ilonka Pucihar, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Tomaž Sevšek Šramel, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Tatjana Vasle, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; Borut Zagoranski, Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani; Suzana Zorko, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; mag. Damjana Zupan, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola

JEZIKOVNI PREGLED: Mira Turk Škraba

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-cembalo_um_gl_b-um_si_gl_b.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [252975619](#)

ISBN 978-961-03-1203-1 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt čembalo za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu čembalo za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B - petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B - petje-instrument).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

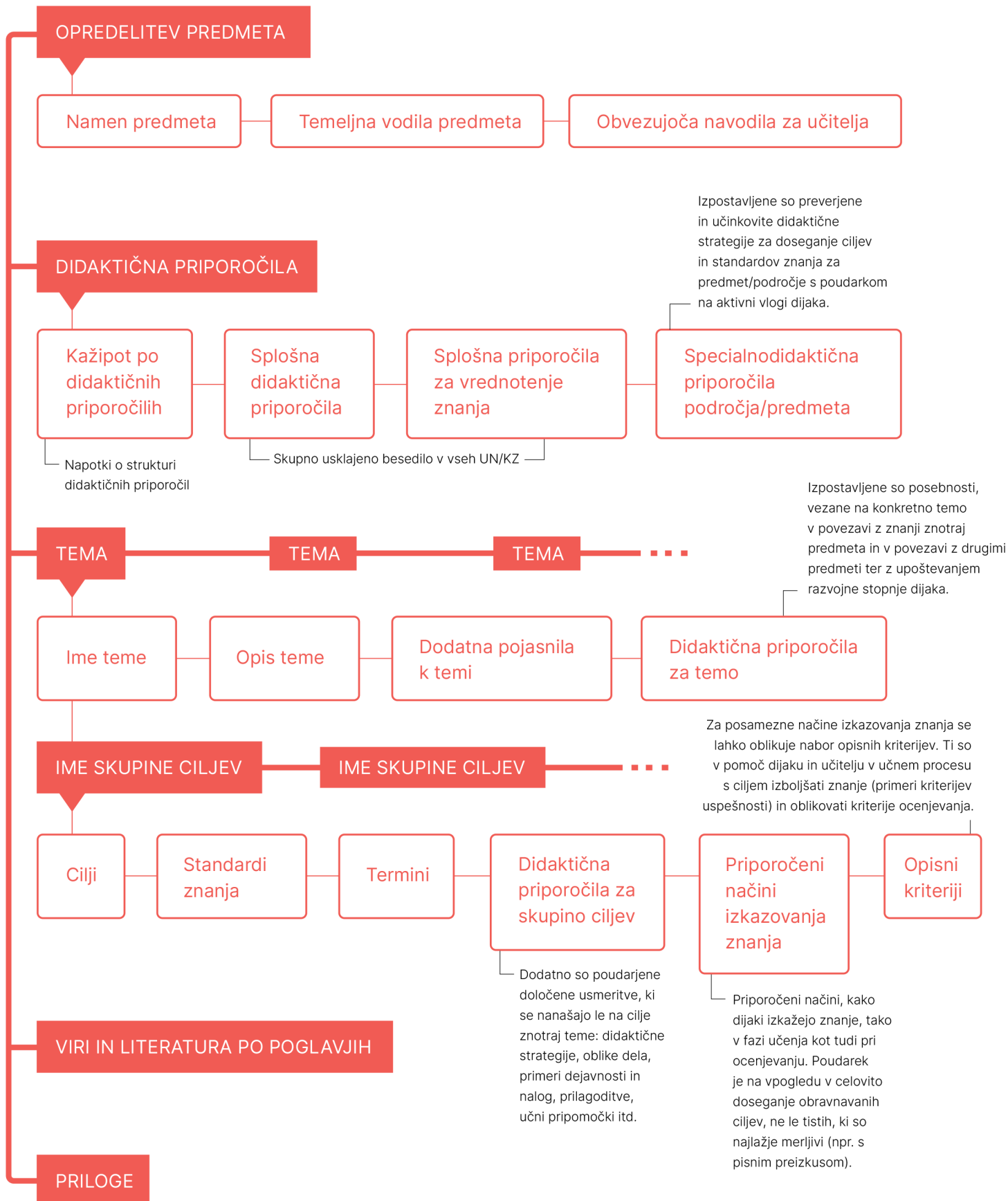
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redakction, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 10

Namen predmeta..... 10

Temeljna vodila predmeta 10

Obvezujoča navodila za učitelje 11

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 12

Kažipot po didaktičnih priporočilih 12

Splošna didaktična priporočila 12

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 14

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 15

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 22

1. LETNIK..... 23

Tehnične prvine 23

Skladbe 16. in 17. stoletja 25

Skladbe francoskih clavecinistov 27

Skladbe J. S. Bacha 28

Skladbe poznega baroka in klasicizma..... 29

2. LETNIK 30

Tehnične prvine 30

Skladbe 16. in 17. stoletja 32

Skladbe francoskih clavecinistov 33

Skladbe J. S. Bacha 34

Skladbe poznega baroka in klasicizma..... 35

Osnove igranja generalnega basa 36

3. LETNIK..... 37

Tehnične prvine 37

Skladbe 16. in 17. stoletja 39

Skladbe J. S. Bacha 40

Skladbe francoskih clavecinistov 41

Skladbe poznega baroka in klasicizma..... 42

Skladbe 20. in 21. stoletja 43

4. LETNIK 45

Tehnične prvine 45

Skladbe 16. in 17. stoletja 47

Skladbe francoskih clavecinistov 48

Skladbe J. S. Bacha 49

Skladbe poznega baroka in klasicizma..... 50

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH 51

1. letnik..... 51

TEHNIČNE PRVINE 51

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA 51

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV..... 51

SKLADBE J. S. BACHA 52

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA
..... 52

2. letnik..... 52

TEHNIČNE PRVINE 52

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA 52

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV..... 53

SKLADBE J. S. BACHA 53

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA
..... 53

OSNOVE IGRANJA GENERALNEGA BASA..... 53

3. letnik..... 53

TEHNIČNE PRVINE 53

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA 54

SKLADBE J. S. BACHA 54

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV..... 54

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA
..... 54

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA 55

4. letnik..... 55

TEHNIČNE PRVINE 55

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA 55

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV..... 56

SKLADBE J. S. BACHA 56

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA	
.....	56

PRILOGE	57
----------------------	-----------

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Čembalo je v slovenskem šolskem sistemu kot samostojni predmet zastopan od leta 2014. Dijaki v vodenem procesu poustvarjanja, ustvarjanja in recepcije spoznavajo informirano izvajanje stare glasbe na ustreznih zgodovinskih glasbilih ali njihovih kopijah, ki je postalo v drugi polovici prejšnjega stoletja v zahodnih glasbenih kulturah samoumevno. Čembalo je bil pri tem razvoju eno najpomembnejših glasbil. Dijakom so na voljo več kakor štiri stoletja solistične in ansambelske glasbe (od 15. do 19. stoletja in od začetka 20. stoletja naprej).

Posebnosti čembala od dijaka zahtevajo razvoj specifične tehnike, ki je skupna zgodovinskim glasbilom s tipkami (klavikord, čembalo, virginal, zgodovinski tipi orgel) in drugačna kakor pri klavirjih in drugih glasbilih s sodobnimi klaviaturami, pa tudi natančnost in jasno glasbeno predstavo, ki sta nepogrešljivi pri izvajanju baročne in klasicistične glasbe. Delo s čembalom razvija strukturno razumevanje glasbe, saj spodbuja predvsem agogično in harmonsko senzibilnost izvajanja. Pri tem se pomembno izraža horizontalna povezanost z drugimi strokovnimi predmeti, kot so glasbeni stavek, zgodovina glasbe in komorna glasba. Pri izobraževanju vsakega čembalista ima pomembno vlogo izvajanje generalnega basa. Vse naštetje odlike so povezane z vodenjem ansamblov in orkestrrov, kar je bila tradicionalno naloga čembalista.

Čembalo je glasbilo različnih tipov in velikosti. Dijak naj bo zato poleg urjenja v igranju svojega glasbila deležen tudi širših strokovnih in drugih splošnih vedenj, kot je spoznavanje čim več različnih zgodovinskih glasbil s tipkami in različnih tipov čembalov ter zgodovinsko informirane izvajalske prakse in ohranjenih virov. Učenje čembala na srednješolski ravni se tako razširi v širše zastavljeno učno in vzgojno dogajanje, ki se po štirih letnikih konča z maturo.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Predmet dijaka uvaja v osnove zgodovinske izvajalske prakse, spodbuja analitičen vpogled v pomen in položaj glasbe za glasbila s tipkami in mu omogoča pridobivanje, poglobljanje in usvajanje specifične izvajalske tehnike.

Učni proces temelji na učiteljevem smiselnem izboru skladb iz najpomembnejših obdobij in regionalnih krogov ustvarjanja za glasbila s tipkami od renesanse do klasicizma ter 20. in 21. stoletja (skladbe 16. in 17. stoletja, skladbe francoskih clavecinistov, skladbe J. S. Bacha in sodobnikov, skladbe galantnega sloga in klasicizma, skladbe 20. in 21. stoletja) ob dijakovi aktivni vključenosti v odločanje. Poleg priporočenih vsebin dijaki

spoznavajo glavne vire, kot so traktati, zgodovinski učbeniki in poročila, jih z učiteljevo pomočjo interpretirajo in aplicirajo na konkretne glasbene vsebine.

Dijak pri samostojnem delu in vodenem ukvarjanju z glasbenimi vsebinami pri pouku pogloblja svojo nadarjenost oziroma muzikalne in instrumentalne sposobnosti (glasbeno pomnjenje, slušne predstave, koncentracijo, čut za harmonski potek, obliko in strukturo, smisel za skladnost, slogovne posebnosti in značilnosti) ter dosega raven tehničnega znanja, muzikalne zrelosti in socialnih spretnosti za javno solistično nastopanje, izvajanje bassa continua v komornih skupinah in orkestrih ter uspešno nadaljevanje izobraževanja.

Posebno pomembno je spodbujanje razvoja dijakovih verbalnih sposobnosti pri ubesedenju glasbene predstave in glasbenih procesov v slovenskem jeziku ter spoznavanje, razumevanje in raba strokovnih izrazov v tujih jezikih, kot so angleščina, nemščina, italijanščina in francoščina.

Predmet razvija sposobnost kritične presoje glasbenih interpretacij, notnih izdaj in glasbenih del, spodbuja senzibilnost za zgodovinske uglasitve in preko spoznavanja glasbenih del, ki so nastala na slovenskem ozemlju, neguje zavest o narodni identiteti in vpetosti v zahodnoevropski kulturni prostor.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Kvalitetni pouk čembala temelji na dobrem in osebnem odnosu med učiteljem in dijakom. Učitelj prepozna in spodbuja dijakove sposobnosti in ambicije, zagotavlja individualno strokovno podporo in dijaka ozavešča o zdravi telesni drži, psihičnem ravnovesju in mentalnem zdravju.

Učitelj vodi dijakovo tehnično, muzikalno in psihofizično pripravo na nastope (z mentalno vizualizacijo skladb) in skrbi za dijakovo čustveno obvladovanje pod zunanjim pritiskom ob nastopih. Dijaka motivira za odkrivanje doživljanja zanosa (efekt aha).

Učitelj uporablja podatke iz knjižnih in spletnih virov, kot so IMSLP, You Tube in Spotify, in dijaka motivira za njihovo rabo.

Učitelj skrbi, da so glasbila v dobrem igralnem stanju (uglaševanje, menjava strun in peresc, uravnavanje in kontrola relativne vlažnosti), in razporeja in usmerja vadenje na šolskem čembalu.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih premišljeno, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnani na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznolikega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- » temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in

prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka),

» dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov ter

» kulturne, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi izven njega. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja pripevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovemu prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezni letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pri vsaki temi (letniku) so nanizane skupine ciljev, zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. *Tehnične prvine, Skladbe 16. in 17. stoletja*). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti, pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov se omogoča učitelju avtonomija pri izboru strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk čembala ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Z obliko individualnega pouka inštrumenta dodatno podpira individualizacijo in diferenciacijo. Cilje načrtuje tako, da spodbuja samostojnost dijakov pri glasbenih dejavnostih: izvajanje, poslušanje in ustvarjanje.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku

spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Učitelj naj na začetku izobraževanja izhaja iz stopnje dijakovega tehničnega in muzikalnega znanja; posebno pozornost naj posveti prvinam, ki jih dijak obvlada slabše. Študij skladb naj razvija dijakove intelektualne in emocionalne sposobnosti do najvišje mogoče mere. Ob tehnični pripravi in z muzikalno in oblikovno analizo naj učitelj dijake seznani z vsebino dela ter jih spodbuja k oblikovanju muzikalne podobe.

Dijaki naj spoznajo čim več različnih zgodovinskih glasbil s tipkami (čembalo, klavikord, orgle, klavir s klavirci) in različnih tipov čembalov (italijanski, frankovsko-flamski, francoski, nemški čembalo, špinet, virginal). Skladbe naj, če je mogoče, izvajajo na različnih glasbilih, primernih za določeno literaturo.

Dijaki naj spoznajo zgodovinsko informirane interpretacije in zgodovinske vire (npr. faksimile rokopisov ali zgodnjih izdaj, zgodovinske učbenike, ikonografsko gradivo). Seznanijo naj se tudi z glasbo, ki je nastala na slovenskih tleh. Priporočljivo je, da se dijaki poleg zahtevanih vsebin seznani z osnovami tehnične zgradbe glasbila, zgodovinskih uglasitvenih sistemov in vzdrževanja glasbila. Te vsebine lahko dijakom ponudimo tudi v obliki seminarjev, skupinskega pouka ali ekskurzij.

Priporočljivo je, da dijak nastopa v komornih skupinah in orkestru na internih in javnih šolskih nastopih. Koristno je tudi sodelovanje na nastopih zunaj šole, na revijah ter raznih tekmovanjih doma in v tujini.

Preverjanje znanja in ocenjevanje

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojemanja, raven znanja in njegove zmožnosti in mu sporoča povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in morebitnih pomanjkljivosti v znanju lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za uspešnejše vadenje oziroma učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena. Učitelj preverja znanje:

- » pri vsaki individualni uri pouka,
- » na nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje kriterijev.

Glede na naravo instrumentalnega pouka se za ocenjevanje upošteva dijakova izvedba izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjuje se tehnično obvladovanje inštrumenta, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost programa.

Priporočljivo je, da dijak ob koncu šolskega leta izvede zaključni nastop, na katerem predstavi svoje pridobljeno znanje in spretnosti iz priporočene snovi. Na nastopu dijak izkaže minimalne standarde znanja z izvedbo predvidenih vsebin, ki so specifične za vsak letnik. Zaključni nastop naj dijakom omogoči, da svoje znanje in spretnosti pokažejo na praktičen in ustvarjalen način. Nastop se ocenjuje.

Priporočamo, da dijakov dosežek na zaključnem nastopu ocenita vsaj dva učitelja, ki ne poučujeta dijaka. Oceno določita v soglasju z učiteljem nosilcem predmeta.

Priporočena snov za zaključni nastop

1. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo 16. ali 17. stoletja;
- » izvede skladbo francoskih clavecinistov;
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja istega sloga;
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.

2. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo 16. ali 17. stoletja;
- » izvede skladbo francoskih clavecinistov;
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja istega sloga;
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma;
- » realizira lažji oštevilčeni bas iz literature (npr. stavek iz večstavčne skladbe za solistično glasbilo in basso continuo).

3. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo 16. ali 17. stoletja;
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja istega sloga;
- » izvede skladbo francoskih clavecinistov;
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma;

4. LETNIK

Dijak:

- » izvede skladbo 16. ali 17. stoletja;

- » zaigra skladbo francoskih clavecinistov;
- » izvede skladbo J. S. Bacha;
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.

Medpredmetne povezave

Medpredmetne povezave se v učnem procesu ustvarjajo med vsemi glasbenimi predmeti. Povezovanje med predmeti pogloblja znanja, širi obzorje mladega glasbenika in spodbudno vpliva na razvoj njegovih umetniških zmožnosti.

Cilji povezovanja vsebin s področja glasbil s tipkami, solfeggia, glasbenega stavka, zgodovine glasbe, komorne igre ter čembala so:

- razvoj globlje glasbene senzibilnosti in razumevanje glasbenega jezika,
- višja stopnja razvoja profesionalnega sluha,
- občutenje in dojemanje harmonskih struktur v glasbi,
- smiselno razumevanje glasbenih oblik,
- razumevanje ključnih razlik med čembalom in drugimi glasbili s tipkami,
- razumevanje značilnosti sloga v glasbi,
- spoznavanje zgodovinske izvajalske prakse,
- spoznavanje sloga raznih skladateljev,
- spoznavanje nacionalne glasbene kulture,
- poglobljeno razumevanje soodvisnosti glasbene kulture ter zgodovinskih in družbenih gibanj,
- spoznavanje zmožnosti digitalne tehnologije in njene kritične uporabe.

Povezovanje glavnega predmeta čembalo z drugimi predmeti pogloblja odkrivanje in razumevanje povezav glasbe z vsemi vrstami umetnosti, naravoslovja in družboslovja ter digitalnih tehnologij.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti.

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

Dijak:

- » spoznava (1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika (1.1.2.2);

- » analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi ^{SC}(1.1.4.1);
- » razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo ^{SC}(1.1.5.1);
- » vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje ^{SC}(1.3.1.1);
- » spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva ter kulturno-zgodovinski kontekst ^{SC}(1.3.2.1);
- » uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih ^{SC}(1.3.4.1);
- » svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje ^{SC}(1.3.4.2);
- » živi kulturo in umetnost kot vrednoto ^{SC}(1.3.5.1).

Trajnostni razvoj

Dijak:

- » s pomočjo glasbe prepozna lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem ^{SC}(2.1.1.1);
- » gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov ^{SC}(2.1.3.1);
- » kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv ^{SC}(2.2.2.1);
- » sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost ^{SC}(2.4.2.1).

Zdravje in dobrobit

Dijak:

- » uravnava lastno doživljanje ^{SC}(3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje ^{SC}(3.1.2.2);
- » z glasbenimi dejavnostmi spodbuja radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitvev ^{SC}(3.2.3.2);
- » se vključuje v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spoznava ukrepe za ohranjanje zdravja ^{SC}(3.2.4.1);
- » razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine ^{SC}(3.3.3.1).

Digitalna kompetentnost

Dijak:

- » pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1);
- » upravlja svojo digitalno identiteto ^{SC}(4.2.6.1);
- » prepozna tehnične težave in jih skuša reševati ^{SC}(4.5.1.1).

Podjetnost

Dijak:

- » uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov (5.1.2.1), (5.3.1.1);
- » vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev (5.3.5.2);
- » uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju (5.3.5.3).

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganje le-teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti, pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqiil>

Holcar, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 1. letniku dijak spozna osnovne prvine čembalske tehnike in glavne značilnosti igranja na čembalo (melodične figure z zgodovinskimi prstnimi redi, arpeggiranje akordov in slogovno ustrezne okraske). Pri izvajanju lažjih skladb iz 16. in 17. stoletja, skladb francoskih clavecinistov, J. S. Bacha ter skladb iz obdobja poznega baroka in klasicizma spozna osnovne značilnosti posameznega sloga.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : spozna in zavestno usvaja prvine tehnike (udarec prsta, izpust tipke, artikulacija);
- : uporablja vaje za sprostitev izvajalskega aparata;
- SC (3.2.3.2)
- : utrjuje ritmično stabilnost;
- : izvaja lestvice in melodične figure po zgodovinskih virih;
- : spozna in utrjuje arpeggiranje akordov oz. harmonij;
- : spozna in izvaja slogovno ustrezne okraske.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » obvlada in zavestno uporablja prvine tehnike (udarec prsta, izpust tipke, artikulacija);
- » izkaže ritmično stabilnost;
- » zaigra lestvice in melodične figure po zgodovinskih virih;
- » izvaja arpeggie;
- » zaigra slogovno ustrezne okraske.

TERMINI

◦ artikulacija ◦ figura ◦ arpeggio ◦ okraski

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje instrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,
- » tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

CILJI

Dijak:

🟡: spozna glavne značilnosti sloga (okraski, artikulirana igra, igranje polifonije);

🔴 (1.3.2.1)

🟡: razvija sposobnosti retoričnega muziciranja in prepoznavanja raznih afektov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna glavne značilnosti sloga (okraski, artikulirana igra, igranje polifonije);

» izkaže sposobnosti retoričnega muziciranja in prepoznavanja raznih afektov;

» izvede skladbo 16. ali 17. stoletja.

TERMINI

◦ polifonija ◦ homofonija ◦ renesansa ◦ retorika ◦ afekt ◦ toccata

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak spozna razne glasbene oblike skladateljev različnih nacionalnih šol in njihove značilnosti (variacije, plesi, polifone skladbe, preludiji in toccate).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje inštrumenta,

» natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),

- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

CILJI

Dijak:

○: spoznava glavne slogovne značilnosti (stil *brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

SC (1.3.2.1)

○: prepoznavna najznačilnejše plesne vzorce in spoznava njihove metrične značilnosti.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna glavne slogovne značilnosti (*stil brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

» prepozna najznačilnejše plesne vzorce in pozna njihove metrične značilnosti;

» izvede skladbo francoskih clavecinistov.

TERMINI

○ stil *brisé* ○ legato igra ○ nema menjava ○ *inégalité* ○ plesni vzorci

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

○: spoznava glavne značilnosti sloga (okraski, artikulirana igra);

SC (1.1.2.1)

○: analizira kompozicijske prvine (melodija, polifonija, kontrapunkt, harmonija) in na tej podlagi oblikuje interpretacijo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna glavne značilnosti sloga (okraski, artikulirana igra);
- » pozna kompozicijske prvine (melodija, polifonija, kontrapunkt, harmonija) in jih uporabi za oblikovanje interpretacije;
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja istega sloga.

TERMINI

○ kontrapunkt ○ harmonija ○ invencija ○ fuga

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Eno skladb Johanna Sebastiana Bacha lahko zamenjamo z ustrezno skladbo skladateljev, kot sta G. F. Händel in D. Buxtehude.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

CILJI

Dijak:

- : spoznava glavne značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija);
- : prepoznavna razne značaje in druge značilnosti galantnega sloga in sloga rahločutnosti (*empfindsamer Stil*) in jih uporabi kot podlago za interpretacijo.
- SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

izvede glavne značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija);

- » pozna razne značaje in druge značilnosti galantnega sloga in sloga rahločutnosti (*empfindsamer Stil*) in jih uporabi pri interpretaciji;
- » **izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.**

TERMINI

- galantni slog
- slog rahločutnosti

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 2. letniku dijak nadgrajuje prvine čembalske tehnike in nadgrajuje poznavanje glavnih značilnosti igranja na čembalo (melodične figure z zgodovinskimi prstnimi redi, arpeggiiiranje akordov in slogovno ustrezni okraski). Pri izvajanju srednje zahtevnih skladb iz 16. in 17. stoletja, skladb francoskih clavecinistov, J. S. Bacha ter skladb iz obdobja poznega baroka in klasicizma pogloblja poznavanje osnovnih značilnosti vsakega sloga. Spozna se z osnovami realiziranja generalnega basa in izvajanja bassa continua.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : nadgrajuje prvine igranja na čembalo (diferencirana artikulacija in *toucher*) ter spozna razne tehnike (*staccato*, *legato*);
- : uporablja vaje za sprostitvev izvajalskega aparata in precizno obravnavanje prstne tehnike glede na enakomernost, neodvisnost in hitrost prstnega dotika;
- SC (3.2.3.2)
- : utrjuje ritmično stabilnost;
- : izvaja lestvice in melodične figure, tudi z zgodovinskimi prstnimi redi;
- : izvaja okraske raznih nacionalnih slogov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » obvlada prvine igranja na čembalo (diferencirana artikulacija, *toucher*) in razne tehnike (*staccato*, *legato*);
- » izkaže precizno in sproščeno prstno tehniko glede na enakomernost, neodvisnost in hitrost prstnega dotika;
- » izkaže ritmično stabilnost;

» izvede lestvice in melodične figure, tudi z zgodovinskimi prstnimi redi;

» izvede okraske raznih nacionalnih slogov.

TERMINI

- diferencirana artikulacija
- staccato
- legato
- figura
- ornamenti
- nacionalni slog
- prstna tehnika
- zgodovinski prstni red
- toucher

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje inštrumenta,

» natančnost in zanesljivost izvedbe,

» tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : prepozna glavne značilnosti sloga in nadgrajuje znanje o okraskih, artikulaciji in polifoniji;
SC (1.3.2.1)
- : razvija sposobnosti retoričnega muziciranja in prepoznavanja raznih afektov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prepozna glavne značilnosti sloga ter znanje o okraskih, artikulaciji in polifoniji uporabi pri izvedbi;
- » sposobnosti retoričnega muziciranja in raznih afektov smiselno uporabi pri interpretaciji;
- » izvede skladbo 16. ali 17. stoletja.

TERMINI

○ polifonija ○ retorika ○ afekt

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

CILJI

Dijak:

○: prepoznavna osnovne značilnosti sloga (stil *brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

SC (1.3.2.1)

○: prepoznavna najznačilnejše plesne vzorce in obvladuje njihove metrične značilnosti.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna in uporablja osnovne značilnosti sloga (*stil brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

» prepozna in izvede najznačilnejše plesne vzorce in njihove metrične značilnosti;

» izvede skladbo francoskih clavecinistov.

TERMINI

○ slog ○ stil *brisé* ○ artikulacija ○ nema menjava ○ *inégalité* ○ plesni vzorec ○ metrum ○ okraski

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje inštrumenta,

» natančnost in zanesljivost izvedbe,

» tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

- : spoznava glavne značilnosti sloga (okraski, artikurirana igra);
- : analizira kompozicijske prvine (melodija, polifonija, kontrapunkt, harmonija) in na tej podlagi oblikuje interpretacijo.
- SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in uporabi glavne značilnosti sloga (okraski, artikurirana igra);
- » na podlagi kompozicijskih prvin (melodija, polifonija, kontrapunkt in harmonija) interpretira skladbo;
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja v istem slogu.

TERMINI

◦ artikurirana igra ◦ kontrapunkt ◦ harmonija ◦ interpretacija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

CILJI

Dijak:

O: prepozna značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija) in jih uporablja pri slogovno osveščeni interpretaciji.

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija) in jih uporabi pri slogovno osveščeni interpretaciji;
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.

TERMINI

◦ okraski ◦ legato ◦ artikulacija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

OSNOVE IGRANJA GENERALNEGA BASA

CILJI

Dijak:

- : spoznava glavne prvine in zakonitosti igranja generalnega basa na glasbilu s tipkami;
- : izvaja in realizira lažje vaje in izvirne primere oštevilčenega basa.
- SC (1.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna glavne prvine in zakonitosti igranja generalnega basa na glasbilu s tipkami;
- » izvede lažje vaje in izvirne primere oštevilčenega basa;
- » realizira lažji oštevilčeni bas iz literature (npr. stavek iz večstavčne skladbe za solistično glasbilo in generalni bas).

TERMINI

- realizacija
- generalni bas
- oštevilčeni bas

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » natančnost in zanesljivost izvedbe (harmonije, vodenje glasov, izbira leg),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 3. letniku dijak usvaja vse prvine čembalske tehnike in glavne značilnosti igranja na čembalo (melodične figure z zgodovinskimi prstnimi redi, aprpeggiiranje akordov in slogovno ustrezni okraski). Pri izvajanju srednje zahtevnih skladb iz 16. in 17. stoletja, skladb francoskih clavecinistov in J. S. Bacha ter skladb iz obdobja poznega baroka in klasicizma nadgrajuje poznavanje značilnosti raznih slogov. Spozna čembalsko literaturo 20. in 21. stoletja in značilnostmi sodobnih čembalov.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : usvaja prvine čembalske igre (*toucher*) in razne tehnike artikulacije (*portato*, *staccato*, *legato*);
- : poveča fizično vzdržljivost in koncentracijo;
- SC (3.1.3.3)
- : obvladuje in suvereno izvaja okraske raznih nacionalnih slogov;
- : spozna osnove raznih zgodovinskih uglasitev.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » usvoji prvine čembalske igre (*toucher*) in razne tehnike artikulacije (*portato*, *staccato*, *legato*);
- » izkaže fizično vzdržljivost in koncentracijo;
- » suvereno izvede okraske raznih nacionalnih slogov;
- » pozna osnove raznih zgodovinskih uglasitev.

TERMINI

- artikulacija ◦ portato ◦ staccato ◦ legato ◦ vzdržljivost ◦ koncentracija ◦ okraski ◦ nacionalni slogi
- zgodovinske uglasitve ◦ *toucher*

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,
- » tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

CILJI

Dijak:

○: prepozna značilnosti raznih glasbenih oblik (variacije, plesi, polifone skladbe, preludiji in toccate skladateljev raznih nacionalnih šol);

SC (1.3.2.1)

○: obvladuje prvine sloga in nadgrajujejo znanje o okraskih in diminucijah ter artikulaciji in polifoniji;

○: razvija sposobnosti retoričnega muziciranja in prepoznavanja raznih afektov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna značilnosti raznih glasbenih oblik (variacije, plesi, polifone skladbe, preludiji in toccate skladateljev raznih nacionalnih šol);

» obvlada glavne značilnosti sloga ter znanje o okraskih, diminuciji, artikulaciji in polifoniji uporabi pri izvedbi;

» znanje retoričnega muziciranja in raznih afektov smiselno uporabi pri interpretaciji;

» izvede skladbo 16. ali 17. stoletja.

TERMINI

○ variacije ○ plesi ○ preludij ○ toccata ○ polifonija ○ retorično muziciranje ○ afekti

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

O: analizira kompozicijske prvine (polifonija, kontrapunkt, harmonija) in na tej podlagi oblikuje zrelo interpretacijo.

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » samostojno interpretira na podlagi poznavanja kompozicijskih prvin (polifonija, kontrapunkt, harmonija);
- » izvede skladbo J. S. Bacha ali drugega skladatelja v istem slogu.

TERMINI

◦ polifonija ◦ kontrapunkt ◦ harmonija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

CILJI

Dijak:

○: informirano prepozna značilnosti sloga (stil *brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

SC (1.1.2.1)

○: spozna preludije *non mesuré*.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» pozna značilnosti sloga (stil *brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);

» izvede preludije *non mesuré* in oblikuje lastne interpretacije;

» izvede skladbo francoskih clavecinistov.

TERMINI

◦ stil *brisé* ◦ artikulirana igra ◦ legato ◦ nema menjava ◦ *inégalité* ◦ preludij *non mesuré*

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje inštrumenta,

» natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),

» prikaz muzikalnosti,

» tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

CILJI

Dijak:

O: prepoznavna značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija).

SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in pri interpretaciji uporabi značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija);
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.

TERMINI

◦ okraski ◦ legato igra

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

CILJI

Dijak:

- : se seznani s ponovnim pojavom čembala v 20. stoletju in tipi sodobnega čembala;
- : izvaja lažje skladbe skladateljev 20. stoletja ter spoznava kompozicijske prvine neobaroka in novejših glasbenih govoric;
- : pozna licence in spoštuje pravice avtorjev ter jih ustrezno citira.

SC (4.3.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna ponovni pojav čembala v 20. stoletju in tipe sodobnega čembala;
- » zaigra lažje skladbe skladateljev 20. stoletja ter pozna kompozicijske prvine neobaroka in novejših glasbenih govoric.

TERMINI

◦ sodobni čembalo ◦ 20. stoletje ◦ neobarok

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijak lahko na zaključnem nastopu namesto skladbe poznega baroka in klasicizma izvede skladbo 20. ali 21. stoletja.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,

- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

V 4. letniku dijak suvereno obvladuje prvine igranja na čembalo in razne prvine diferencirano artikulirane igre ter izvaja okraske raznih nacionalnih slogov in jih uporablja tudi v primerih, ko ti niso izrecno predpisani. Na podlagi poznavanja kompozicijskih prvin (polifonija, kontrapunkt, harmonija) zrelo interpretira zahtevne skladbe 16. in 17. stoletja, skladbe francoskih clavecinistov in J. S. Bacha ter skladbe iz obdobja poznega baroka in klasicizma.

TEHNIČNE PRVINE

CILJI

Dijak:

- : suvereno obvladuje prvine igranja na čembalo in vse prvine diferencirano artikulirane igre;
- : suvereno izvaja okraske raznih nacionalnih slogov in jih uporablja tudi v primerih, ko ti niso izrecno predpisani;
 SC (1.1.2.2)
- : se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni in kolektivni ravni.
 SC (2.4.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » suvereno obvlada prvine igranja na čembalo in vse prvine diferencirano artikulirane igre;
- » suvereno izvede okraske različnih nacionalnih slogov in jih samostojno uporabi tudi v primerih, ko ti niso izrecno predpisani.

TERMINI

◦ artikulirana igra ◦ okraski ◦ nacionalni slogi

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe,
- » tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

CILJI

Dijak:

○: suvereno izvaja različne glasbene oblike (variacije, plesi, toccate);

SC (1.3.4.1)

○: obvladuje prvine sloga in nadgrajuje znanje o okraskih in diminucijah, artikulaciji, polifoniji.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» suvereno igra različne glasbene oblike (variacije, plesi, toccate);

» obvlada glavne značilnosti sloga ter znanje o okraskih, diminuciji artikulaciji in polifoniji uporabi pri izvedbi;

» izvede skladbo 16. ali 17. stoletja.

TERMINI

◦ variacije ◦ plesi ◦ toccate ◦ okraski ◦ diminucije ◦ artikulacija ◦ polifonija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» pri pouku,

» z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

» tehnično obvladovanje inštrumenta,

» natančnost in zanesljivost izvedbe,

» tehnična zahtevnost programa.

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

CILJI

Dijak:

O: suvereno obvladuje značilnosti sloga (*stil brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti).

SC (5.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » suvereno izvede značilnosti sloga (*stil brisé*, okraski, artikulirana in legato igra z nemimi menjavami, *inégalité* in druge ritmične posebnosti);
- » **zaigra skladbo francoskih clavecinistov.**

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE J. S. BACHA

CILJI

Dijak:

O: analizira kompozicijske prvine (melodija, polifonija, kontrapunkt, harmonija) in na tej podlagi oblikuje zrelo interpretacijo.

SC (1.1.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zrelo interpretira na podlagi poznavanja kompozicijskih prvin (melodija, polifonija, kontrapunkt, harmonija);
- » izvede skladbo J. S. Bacha.

TERMINI

◦ polifonija ◦ kontrapunkt ◦ harmonija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

CILJI

Dijak:

O: prepoznavna značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija).

SC (1.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in pri interpretaciji uporablja značilnosti sloga (okraski, legato igra, artikulacija);
- » izvede skladbo poznega baroka ali klasicizma.

TERMINI

◦ okraski ◦ legato igra ◦ artikulacija

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » pri pouku,
- » z nastopi.

OPISNI KRITERIJI

- » tehnično obvladovanje inštrumenta,
- » natančnost in zanesljivost izvedbe (glasbeni tekst, slog, struktura, oblika, fraziranje, tempo, ornamentacija in druge podrobnosti izvajalske prakse, primerno za posamezno glasbeno delo),
- » prikaz muzikalnosti,
- » tehnična in glasbena zahtevnost programa.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

1. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

- » Ahlgrim, I., Manuale der Orgel- und Cembalotechnik (izbrane vaje)
- » Couperin, F., L'art de toucher le clavecin (izbrane vaje)
- » Boxall, M., Harpsichord Method (izbrane skladbe)
- » Baiano, E., Metodo per Clavicembalo (izbrane vaje)
- » Emonts, F., Polyphones Klavierspiel (izbrane vaje)
- » Hanon, C.-L., (izbrane vaje)

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

Priporočena literatura

- » *Angleški virginalisti*, izbrane skladbe iz zbirke Fitzwilliam Virginal Book (ali Mulliner Book, Dublin Virginal Book)
- » *Italijanski skladatelji*, krajše toccate v starejšem slogu, *intonazioni* (A. Gabrieli, G. Gabrieli, M. A. Cavazzoni, G. Diruta)
- » de Cabezón, A., preprostejši tienti
- » *Nemški skladatelji*, S. Scheidt, Cantio Belgica ali Tabulaturbuch der Regina Clara Im Hoff
- » »*Tokatni slog*«, lažje toccate G. Frescobaldija.

SKLADBE FRANCOŠKIH CLAVECINISTOV

Priporočena literatura

- » Couperin, F., L'art de toucher le clavecin (izbor lažjih preludijev)
- » Couperin, L., La Piemontoise, La Pastourelle, Canaries itd.
- » de Chambonnières, J. C., skladbe po izbiri

- » Rameau, J.-Ph., Suita v a-molu (1706)

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura

- » Bach, J. S., dvoglasne invencije (zahtevnejše), triglasne invencije (sinfonije), fugete
- » Händel, G. F., Fuga v D-duru (dvoglasna), Fugeta v C-duru, Sonatina v d-molu

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

Priporočena literatura

- » Bach, C. Ph. E., Šest variacij v C-duru
- » Haydn, J., lažje sonate (npr. Hob. XVI:13, Hob. XVI:8, Hob. XVI:G1, Hob. XVI:4)
- » Mozart, W. A., Sonata v C-duru, K. 545, K. 279
- » Scarlatti, D., lažje sonate (vsaj dve sonati različnih značajev)

2. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

- » Ahlgrimm, I., Manuale der Orgel- und Cembalotechnik (izbrane vaje)
- » Couperin, F., L'art de toucher le clavecin (izbrane zahtevnejše vaje)
- » Boxall, M., Harpsichord Method (izbrane skladbe)
- » Baiano, E., Metodo per Clavicembalo (izbrane vaje)
- » Emonts, F., Polyphones Klavierspiel (izbrane zahtevnejše vaje)
- » Hanon, C.-L., izbrane vaje
- » Lestvice (izvedene tudi z zgodovinskimi prstnimi redi)
- » Razloženi akordi in arpeggi
- » Vaje za polifonijo
- » Vaje za artikulacijo

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

Priporočena literatura

- » *Angleški virginalisti*, Gibbons, O., Coranto, Alman in Philips, P.: izbrane skladbe
- » *Italijanski skladatelji*, ricercari, canzone (Gabrieli, A., Gabrieli, G., Merulo, C., Cavazzoni, G.)
- » de Cabezón, A., variacijske oblike in tientí, de Santa María, T.

- » »*Tokatni slog*«, toccate G. Frescobaldija in J. J. Frobergerja

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

Priporočena literatura

- » Couperin, F., Pièces de clavecin, izbor
- » Daquin, L.-C., La Joyeuse
- » Lebègue, N., izbrane skladbe
- » suite v francoskem slogu angleških in nemških skladateljev (Purcell, H., Blow, J., Buxtehude, D., Böhm, G.)

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura

- » Bach, J. S., Francoske suite, lažji preludiji in fuge iz zbirke Dobro uglašeni klavir
- » Händel, G. F., suita po izboru

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

Priporočena literatura

- » Haydn, J., variacije (12 variacij, Hob. XVII/3) in sonate (Hob. XVI/18, XVI/44)
- » Bach, J. Ch., Štiri variacije, op. 5, št. 3
- » Galuppi, B., izbrane sonate
- » Mozart, W. A., variacije Je vous dirai maman, K., 265 ali Sedem variacij Willem van Nassau, K. 25
- » Scarlatti, D., dve sonati različnih značajev

OSNOVE IGRANJA GENERALNEGA BASA

Priporočena literatura

- » Dandrieu, J.-F., Principes de l'accompagnement du clavecin
- » Ledbetter, D., Continuo Playing According to Handel: His Figured Bass Exercises
- » Christensen, J. B., Die Grundlagen des Generalbassspiels im 18. Jahrhundert

3. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

- » Ahlgrimm, I., Manuale der Orgel- und Cembalotechnik (izbrane vaje)
- » Couperin, F., L'art de toucher le clavecin (izbrane vaje)
- » Boxall, M., Harpsichord Method (izbrane skladbe)

- » Baiano, E., Metodo per Clavicembalo (izbrane vaje)
- » Emonts, F., Polyphones Klavierspiel (izbrane zahtevnejše vaje)
- » Hanon, C.-L., izbrane vaje
- » Lestvice (izvedene tudi z zgodovinskimi prstnimi redi)
- » Razloženi akordi in arpeggi
- » Vaje za polifonijo
- » Vaje za artikulacijo.

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

Priporočena literatura

- » Sweelinck, J. P. in njegova (severnemška) šola, lažje variacije (Ballo del Granduca, More palatino)
- » Byrd, W., lažje pavane in galiarde (My Ladye Nevell's Book)
- » Carreira, A., izbrane skladbe
- » Toccate G. Frescobaldija, J. J. Frobergerja, C. Merula ali M. Rossija

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura

- » Bach, J. S., preludiji in fuge iz zbirke Dobro uglašeni klavir, fantazije in fuge
- » Händel, G. F., suite in variacijske oblike
- » Fischer, J. C. F., suite iz zbirke Musicalischer Parnassus

SKLADBE FRANCOSEKIH CLAVECINISTOV

Priporočena literatura

- » Couperin, F., težji preludiji iz L'art de toucher le clavecin
- » *Prélude non mesuré* (npr. Couperin, L. ali d'Anglebert, J.-H.)
- » Duphly, J., skladbe po izboru
- » Rameau, J.-Ph., Pièces de Clavecin

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

Priporočena literatura

- » Bach, C. Ph. E., Pruska sonata v F-duru
- » Haydn, J., Sonate (npr. Hob. XVI:27, XVI:35, XVI:37)
- » Mozart, W. A., Sonata v A-duru, K. 331

- » Scarlatti, D., sonate različnih značajev

SKLADBE 20. IN 21. STOLETJA

Priporočena literatura

- » Poulenc, F., Insectarium (izbor)
- » Henze, H. W., Six Absences
- » Francaix, J., Deux Pieces
- » Bredemeyer, R., Cembalostück

4. LETNIK

TEHNIČNE PRVINE

Priporočena literatura

- » Ahlgrim, I., Manuale der Orgel- und Cembalotechnik (izbrane vaje)
- » Couperin, F., L'art de toucher le clavecin (izbrane vaje)
- » Boxall, M., Harpsichord Method (izbrane skladbe)
- » Baiano, E., Metodo per Clavicembalo (izbrane vaje)
- » Emonts, F., Polyphones Klavierspiel (izbrane zahtevnejše vaje)
- » Hanon, C.-L., izbrane vaje
- » Lestvice (izvedene tudi z zgodovinskimi prstnimi redi)
- » Razloženi akordi in arpeggi
- » Vaje za polifonijo
- » Vaje za artikulacijo

SKLADBE 16. IN 17. STOLETJA

Priporočena literatura

- » Variacije J. P. Sweelincka, S. Scheidta
- » Byrd, W., Fantazija v C, BK 25, ali Gibbons, O.: Fantazija
- » Variacije (Byrd, W., Carman's Whistle, John come kiss me now, Philips, P.)
- » Variacije A. Valenteja, G. Picchija, B. Storaceja, F. Corree de Arauxo (Glosas sobre el canto llano) ali A. de Cabezóna
- » Toccate G. Frescobaldija, J. J. Frobergerja, A. Mayoneja, C. Merula ali M. Rossija

SKLADBE FRANCOSKIH CLAVECINISTOV

Priporočena literatura

- » Suite ali zahtevnejše variacijske oblike (npr. Couperin, L., Couperin, F., Rameau, J.-Ph.)
- » Duphly, J., Forqueray, J.-B., Royer, J.-N.-P. in Balbastre, C.-B., skladbe po izbiri

SKLADBE J. S. BACHA

Priporočena literatura

- » Bach, J. S., preludiji in fuge iz zbirke Dobro uglašeni klavir, partite iz zbirke Clavierübung I (v B-duru, a-molu ali G-duru), Koncert v f-molu ali A-duru za čembalo in godala ali Bachova priredba koncerta drugega skladatelja

SKLADBE POZNEGA BAROKA IN KLASICIZMA

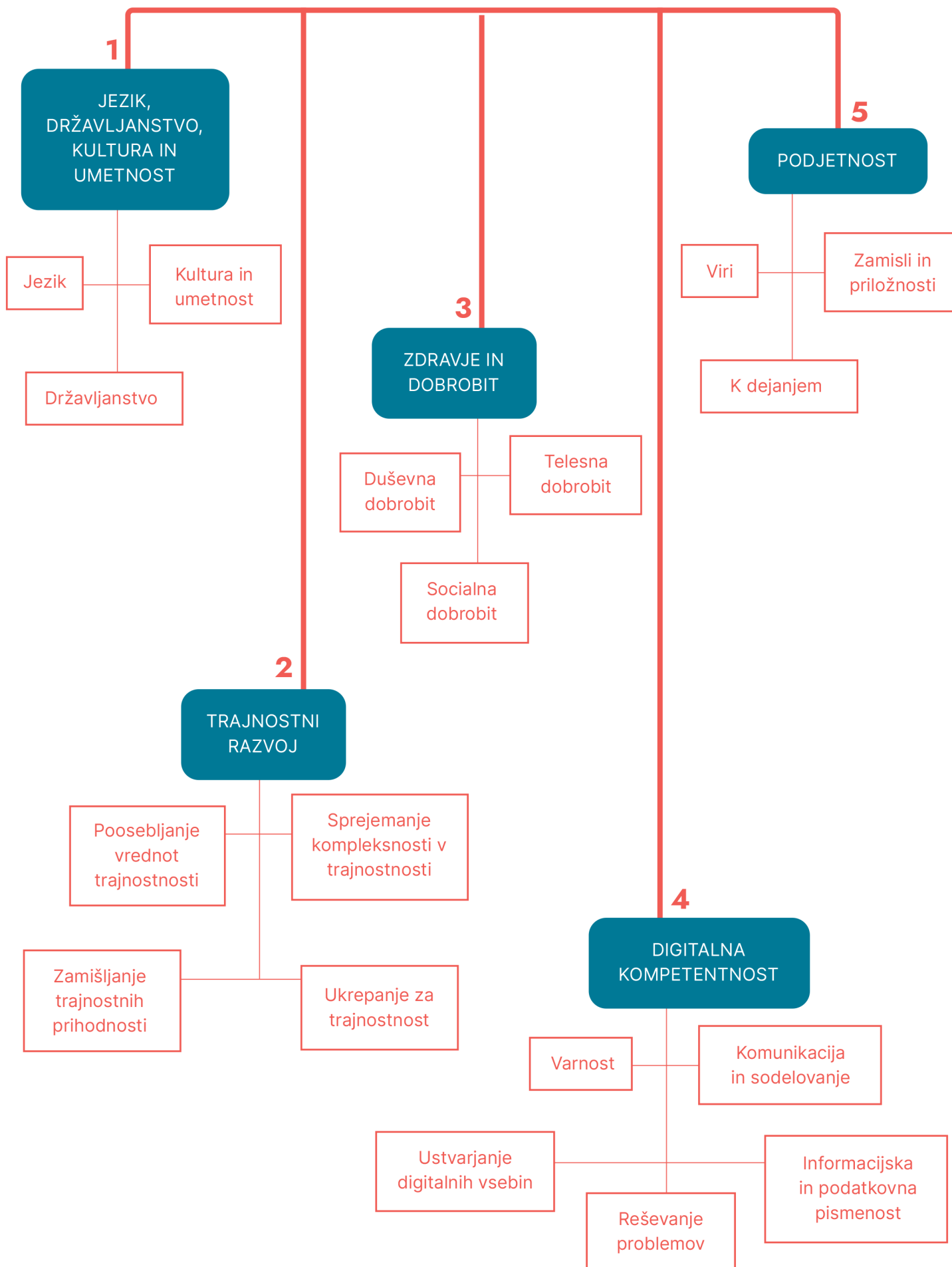
Priporočena literatura

- » Mozart, W. A., Fantazija v d-molu, K. 397
- » Bach, C. Ph. E., sonate ali fantazije
- » Scarlatti, D. ali Soler, A., vsaj dve sonati različnih značajev

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepoznavava avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednost zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.